

# GAZETA W. XIĘSTWA POZNAŃSKIEGO



Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornej W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamiński w Poznaniu.

## Telegraficzne wiadomości.

Ateny, d. 2. Grudnia. — Wybory deputowanych na sejm wypadły w duchu rządu.

Neapol. — Rząd neapolitański zakazał wywozu ziemniaków.

Berlin, 10. Grudnia. — Naj. Pan raczył nadać: radcy budowniczemu Wurffbein w Paderbornie order orla czerwonego czwartej klasy; egzekutorowi sądowemu Kaufmann w Gdańsku powszechną oznakę honorową, tudzież pocztowemu expedientowi Haubland medal za ocalenie życia.

Berlin, 9. Grudnia. — Frakcyje w drugiej izbie pokazują teraz te same oblicza, jak na przeszłej sessji. Jeżeli jaka zaszła mała znacząca zmiana, to w stronniectwie prawe, strony, a mianowicie we frakcyi Schlieffena i Manteuffla. Od czasu, jak deputowany Manteuffel II. na czele stał frakcyi Maedera i jej nadał swoje nazwisko, mało który z członków tej frakcyi wystąpił. Frakcyje w drugiej izbie noszą nazwiska: frakcyja Schlieffena, frakcyja Manteuffla, frakcyja Hohenlohe, frakcyja Bethmana Hollwega, frakcyja katolików, frakcyja Polaków, frakcyja Pator. Do frakcyi Schlieffena należy 25 członków, do frakcyi Manteuffla 90 członków, do frakcyi Hohenlohe 38 członków, do frakcyi Bethmana Hollwega 27 członków, do frakcyi katolików 46 członków, do frakcyi Polaków 11 członków, do frakcyi Patów 57 członków.

— Jedne dzienniki berlińskie twierdzą, że książę Fryderyk Wilhelm domniemany następca tronu pruskiego jedzie do Rzymu bez politycznego zamiaru, drugie podsuwają jego pddróżę znaczenie polityczne, ile że po ważany powszechnie jenerał Schreckenstein jemu towarzyszy. Rzeczony książę między innemi starać się ma o załatwienie sprawy z arcybiskupem frejburgskim.

— Co się tyczy sprawy wschodniej, tłumaczą w Paryżu podjęcie konferencji wiedeńskiej jako usiłowanie wydoskania Austrii z objęć rosyjskich. Na to tak odpowiada Biuro Korespondencyjne: byłoby to zbyt wczesną rzeczą wywodzić z działania połączonego czterech mocarstw, wystąpienie Prus i Austrii naprzeciw Rosyi. Prusy i zapewne Austria utrzymają się w neutralności dopóty, dopóki granice właściwego teatru wojny się nierosprzestrzenia. Przy tej neutralności położyły Prusy sobie zasadę, dopomagać wszelkimi siłami dodo przywrócenia pokoju trwałego. Z tego też widzenia rzeczy wyszły Prusy przy przesyłce ostatniej noty z Wiednia do Konstantynopola i spodziewają się, że dobrze się zasłużyły w pracy około przywrócenia pokoju. W tém działaniu nikt niemoże upatrywać wystąpienia Pruss z manifestacją przeciw Rosyi.

— Zamieszanie w stosunkach politycznych lubo i tu się daje we znaki przemysłowcom, ale nie tyle, co po innych miastach. Główne fabryki są tu w biegu, fabryka Borsiga otrzymała wielkie roboty dla zakładu wodnego, mającego Berlin opatrzyć w czystą wodę, fabryka Freunda dostarcza do tego zakładu rur wążących w ogóle 100,000 centnarów. Nawet z Hamburga nadeszły tu zamówienia do fabryki maszyn Wöhlerta.

## Francya.

Paryż, 6. Grudnia. — Cesarz z cesarzową odwiedzili wczora pałace w Trianon i Wersalu, około wieczora wrócili do Tuileriów. Onegdaj podpisał cesarz układ ślubny między córką znanego hrabiego Las Casesa, towarzysza Napoleona na wyspie św. Heleny, z szefem batalionu hr. Canailles.

Monitor powiada, że król pruski nadając posłowi swemu przy dworze francuskim, hr. Hatzfeldowi tytuł excellencyi i rzeczywistego tajnego radcy, okazał przytem swe zadowolenie.

— Książę Napoleon był na przedstawieniu sceniczném „Kozacy.” Wciąż teatr jest zapełniony widzami podczas tej reprezentacji.

— Naczelnny dowódzca armii lionńskiej, marszałek Castellane, przybył do Paryża.

— Prefekt Sekwany odwiedził wczora kanał podziemny w ulicy Rivoli, który przejechał w całej długości wozem ciągniętym przez robotników. Kanał wysoki jest na 4 metry, a 2600 metrów długi. Koszta budowy wynoszą przeszło milion fr.

— Redaktorowie i urzędnicy dziennika Pays, których pan Delamarre właściciel tego dziennika oddalił, postanowili go zaskarżyć za ogłoszenie tego faktu i powodów do niego.

— Przy odkryciu pomnika marszałka Ney'a powie Dupin starszy

moowę. Jak wiadomo, bronił pan Dupin marszałka przed sądem wojennym, który go na rozstrzelanie skazał.

— Celem zatrudnienia robotników, mają być ziemne roboty na placu zgody przez całą zimę prowadzone.

— Na wczorajszym pogrzebie księcia Belluno był cesarz reprezentowany przez jednego szambelana. Czterech jenerałów poruczników trzymało końce całuna. Książęcy tytuł przechodzi na najstarszego syna jego, który jako attaché pracuje w gabinecie ministra spraw zagranicznych.

— W kołach klerikalnych żywe głosy odzywają się za arcybiskupem frejburgskim. Oprócz Univera i Ami de la Religion także kilka dzienników departamentowych wezwowało do subskrypcyi na prześladowanych księży katolickich w badeńskim. Dziennik Univer powstaje z zapalem przeciw rządowi badeńskiemu, nassauskiemu i nawet pruskiemu z powodu zabrania dziennika Volkshalle. Ze Strazburga wysłano deputacją do arcybiskupa frejburgskiego. Liczne adressa nadchodzą do Frejburga z Paryża i innych miast francuskich. Głoszą, że ztąd także odejdzie jedna deputacja, na której czele stanie Ludwik Veuillot, główny redaktor Univera. Biskup w Soisson nakazał publiczne modły i składki na arcybiskupa.

— Kapitan de la Porte, który jenerała de Neuilly zastrzelił, został stawiony w Mezieres przed sąd wojenny swojej dywizyi. — Śledztwo już ukończono. Czterdziestu świadków figuruje w tej sprawie. Berryer będzie bronił kapitana.

— Pan Delamarre wypadł z łask dworu. Wprawdzie od lat 5 bronił sprawy Ludwika Napoleona, ale dopuścił się już tylu przewrotności, że zapomniano już o jego przysługach. Po 2 Grudnia założył tenże po departamentach 5 dzienników, które redagowano w Paryżu to jest według pierwotnych wydań dziennika Patrie, które przesłano przed wysłką właściwego dziennika. Takim sposobem starał się pan Delamarre prasę departamentową dostać w swoje ręce. Nieudalo mu się to przecie, jego dzienniki nieznalazły dostatecznego odbytu po departamentach. Pan Delamarre zapewne wkrótce odstąpi od dyrekcyi dziennika Patrie. Jego zdolności słabną, lubo nigdy nie były świetnemi. Wirowaniastół i somnambulizm przewróciły mu wszystko w głowie.

— Dziś na giełdzie było wiele ruchu. Telegraficzna depesza z Wiednia, donosząca o wysłaniu nowych propozycji do sułtana wszystkim zawróciła głowy i sądzono, że już pokój zawarty został. 3 procentowa renta, która wczora wieczorem na bulewarach stała na 74 fr. 70 ct., dziś podniosła się na giełdzie na 75 fr. 45 cent. a więc o 75 cent.

— Odpowiedź sułtana jenerałowi Baraguay d'Hilliersowi o której Monitor zamieścił, ale którą teraz znamy, wcale nie tchnie duchem pokoju. Kto tak przemówił, tego niesnadno uspokoić lub zastraszyć. Z mowy sułtana widać że się czuje teraz dosyć silnym, aby nieprzystać na pierwszą lepszą propozycję. Sułtan żąda wyraźnie wyrzeczenia się wszelkich żądań carskich i opuszczenia niezwłocznego księstw naddunajskich. Na to też nieczczwoli cesarz rosyjski. Dobrze zawiadomione osoby twierdzą, że Turcja pod żadnym warunkiem niezaprzestanie kroków nieprzyjacielskich podczas nowych układów.

Lion, 2. Grudnia. — Większa część organów rządowych wynurza wciąż nadzieję, że europejski pokój nie będzie zakłócony w skutek wypadków na wschodzie. Tymczasem przedsiębierze Francya jak najobszerniejsze uzbrojenia po wszystkich arsenałach i składach broni. O tém wcale nie wspominają dzienniki. Jeżeli do wiosny sprawa wschodnia nie będzie załatwioną, natenczas Francya siły swe podniesie do 650,000 dobrze uzbrojonego żołnierza. Aż do tego czasu pokończą wszystkie uzbrojenia. Po wszystkich portach pracują nad naprawą materiałów potrzebnych do uzbrojenia okrętów, a szczególniej w Marsylii i Tulonie. Gdyby ceny zboża nie były tak wysokie, a mianowicie furaz tak drogi, już dawno zakupionoby mnóstwo koni, tak do kawalerji jakoteż artylerji i pociągów. Skoro tylko rząd przekona się, że ceny się zniżą i pozostaną na stałej skali, wówczas zobaczymy, że rząd wnet kadry kawalerji uzupełni. — Chociaż wojna zapasem, jednakowoż fabryki nasze nie ucierpiały wcale. Stan kupiecki pochwała postępowanie rządu przy znizeniu cel pewnych. Cieszy się, że ministerstwo nakoniec odważyło się na nowe reformy. Na wschód mało teraz wywożą, jest to rzecz bardzo naturalna, natomiast ożywiły się stosunki handlowe z Hiszpanią i Ameryką.

— Książę Czartoryski, pisze Kreuzzeitung, znany naczelnik stronniactwa arystokratycznego w emigracji miał moowę do swoich w dniu



29. Listopada, w rocznicę rewolucji polskiej. Po ogólnych uwagach uważał się na rozdzielenie w emigracji. Nie odmawia żadnemu stronnictwu prawa do swoich zasad, ale spodziewa się, że na przyszłość ustana między stronnictwami niezaufanie, denuncjacje, oszczerstwa, urojone urażenia i t. p. Potem zakończył swą mowę temi słowami: od początku naszej emigracji nieprzestawałem czuć i myśleć nad wszystkim, co mogło obudzić nadzieje naszej ojczyzny. Staralem się w szczególności o utwierdzenie starych tradycji w aliansie z krajem i rządem, którego położenie ma uderzające podobieństwo do położenia, w jakim się Polska znajdowała. Wypadkiem tych usiłowań jest wzajemna życzliwość. Zapowiedział ona owoce, ale są one jeszcze niedojrzałe. Dziś więc wam powiedzieć nie mogę... Żądam przecie od was bezwzględnej zaufania. Moje stanowisko jest jednym z takich, jakich się nie opuszcza, bo czuję, że jestem pożytecznym, że mnie kto inny zastąpić nie może, i że ja jeden mogę pokierować sprawą ojczystą. Skoro godzina uderzy, ujrzenie mnie tam z moimi synami spieszącego, dokąd nas obowiązek powołuje.

Dz. war. Od jakiegoś czasu wielce zajmuje publiczność paryską niejaka Madame Mensa, której przypisują możność wywoływania umarłych i mówienia z nimi. W domu pani Delphine Girardin ta nowoczesna Pytia w przytomności kilku gości, rozpoczęła swoje ewokacje. Stała przed niemi cichą w tobie rzymskiej. Zapytała go Pytia: »Kto jesteś?« — »Horacy!« — »Po coś tu przyszedł?« — »Lubię popieścić mój rozum.« — »Gdzie się teraz znajdujesz?« — »W tém promienistym kole, gdzie rozpatrywanie się (contemplation) jest szczęściem.« — »Gdzie jest cesarz August?« — »W jednem miejscu, w którym się śmieje z tego, co zrobiło jego wielkość między ludźmi.« — »Czy przyszłość jest tylko przeszłością przenicowaną?« — »Czy jest na świecie jakiś postęp?« — »Za naszych czasów kochali i śpiewali.« — »Co mówisz o Sokratesie?« — »Był to stary pedant.« — »A o Platonie?« — »Geniusz nieczłowieczny, z tém wszystkim hipokryta sentymentalny, podobniejszy do teraźniejszych powieściopisarzy, niż do waszych oświeconych filozofów.«

Wiadomość powyższą umieszczoną czerpaliliśmy z opowiadania wiarogodnej osoby, która niedawno przybyła z Paryża. Przywołanie to przy niej miało miejsce, i odpowiedź co do słowa tak były dane jak je umieściliśmy. Żeby jednak dać poznać czytelnikom naszym do jakiego stopnia nie mówimy już egzaltacyi, ale obłąkania umysłu, ten dziwny mistycyzm olbrzymim krokiem rozszerzający się teraz po Europie doprowadzić może osoby z wyższym rozumem i wykształceniem, tłumaczmy im dosłownie list pana Wiktora Hennequin, byłego członka ciała prawodawczego rzeczypospolitej francuskiej, a obecnie mającego zamiar ogłosić dzieło pod tytułem: »Ocalmy ród ludzki!« dyktowane mu przez ducha ziemi naszej (tak pan Hennequin twierdzi) w stole objawiającego się. List ten jest pisany do redaktora dziennika Presse w Paryżu.

Szanowny panie! — Prosiłem pana o wyjednanie mi zwrotu artykułu, o aktach stanu cywilnego przesłanego przezemnie kilka miesięcy temu do prawnego Przeglądu. Przyszedł mi pan to uczynić, i zaczął nam list mój od przypomnienia panu tej obietnicy, o której pan może już zapomniał. Kiedy wzięłem pióro do ręki, muszę powiedzieć kilka słów o innym przedmiocie, to jest o nadzwyczajnych objawieniach jakie miały miejsce u mnie. Chociaż czytelnicy mało się zajmują temi szczegółami, nie powinienem zaniedbać żadnej sposobności, któraby mi pozwoliła przekonać o prawdziwości ludzi dobrej wiary.

Utrzymuję więc, że duch boży objawia się w gadających stołach i myślących kapeluszach, i że wszystkie te zjawiska często przeciwiające się na pozór prawdzie i zdrowemu rozsądkowi, mają za jedyny przedmiot uświęcić zbliżenie się nieba do ziemi, rozpowszechnienie nauk, które które mnie zleconem zostało. Fourier miał przedemną poruczone sobie to posłannictwo ocalenia rodzaju ludzkiego, ale miał się do swego przeznaczenia, częścią przez własną winę, częścią przez zaślepienie publiczności. Powinienem więc powtórzyć to, co on powiedział, sprostować mylnie jego zdania i teorię do czynu zastosować. Wola jest pana Boga, żeby ziemia nasza weszła w jednę wielką harmonię; wówczas posiadac będzie pięć księżyców, których globy są już utworzone, a o których położeniu objaśnią astronomów w książeczce, którą mam wkrótce wydać.

Księżyc, który teraz nam przyświeca, zniknie za sto lat od dziś w r 1953. Ja sam mam wejść jako żywioł duszy do jednego z tych pięciu satellitów ziemi, ale stanę się dopiero godnym tego wzniosłego przeznaczenia, po przeżyciu 86 lat w sferach wyższych światów. Za 16 więc lat umrę nagłą śmiercią 12. Czerwca 1869.

Takie jest moje twierdzenie. Z jakichże powodów nie mianoby mi wierzyć? Czyżby mnie kto o obłąkanie umysłu miał posądzać? Moja książka »Ocalmy ród ludzki!« stanie czystym dowodem, że tak nie jest i najzaciętsi nawet moi krytycy, zarzucać mi już tego nie śmieją.

Czyliż mnie kto ogłosi za człowieka złej wiary, który korzystał z wymysłonych objawień dla puszczania w obieg książki. Na to odpowiem dumnie, iż takie przypuszczenie nie mogą czynić ci, którzy mnie znają bliżej.

Trzeba więc być stokroć zaślepienym, żeby zaprzeczać rzeczywistych faktów, które przytaczam, w epoce, w której może podobne fakty zacytować, w której książka Gay znany z prawości charakteru i wykształcenia umysłowego własnoręcznie poświadczają objawienia stołów, w której prezes okręgu »Basse Terre« kolonii w Gwadelupie wydał na świat pod odpowiedzialnością swoją powieść Joanita, podyktowaną mu przez krzesło.

Wiktor Hennequin.

Strazburg, 3. Grudnia. — W kwestyi żywności wszystko od dni dziesięciu stanowczo się polepszyło. Ceny zboża tak w wielkim handlu, jakoteż po wszystkich targach w Elzacyi zniżyły się w tym tygodniu, po niektórych nawet o 2 do 3 fr. na hektolitrze. Pokazało się teraz po ułożeniu tabel zasobów, że zapasy daleko są większe, aniżeli się spodziewano.

Woda w Renie tak jest małą, że żegluga między miastem naszym a granicą bawarską zupełnie ustała. Starzy ludzie niepamiętają tak małej wody w Renie.

(Kor. Cz.) Paryż, 30. List. — Dzisiejsze Debaty poświęcają obszerny artykuł wiadomości którą wam podałem, według której Austria

miała przedstawić Francji, Anglii i Prusom projekt zniewolenia Turcji na podpisanie z modyfikacyami noty wiedeńskiej. Debaty utrzymują, że Anglia skłoniła się do tej kombinacji, że Prusy oświadczyły się przeciw niej i że to samo uczyniła Francja. Proponowana kombinacja zdaje się być niewykonalną przy obecnym a korzystnym stanowisku Turcji. To też wczoraj głoszone, że Austria zrobiła inną propozycję. Ma ona teraz domagać się zebrania kongresu w Paryżu lub Londynie. Wszystkie te projekta i kombinacje jeżeli są prawdziwe, są górowane przez czyn ważny, tj. przez ugodę francusko angielską, oznaczającą zbrojną interwencję zachodu, która miała zostać podpisaną zaonegdaj w Londynie. Podpisanie tej ugody sprawi zapewne, że mocarstwa neutralne zdeklarują się za lub przeciw i że Europa rozdzieli się na dwa wyraźne obozy. Harmonia Francji i Anglii stale się utrzymuje, i ta harmonia powiększyła się jeszcze w skutek zniżenia cła na żelazo i węgiel we Francji. Lord Cowley oświadczył z tego powodu cesarzowi w imieniu gabinetu angielskiego swe wysokie zadowolenie. Napoleon III ci studiuje ze swym sztabem i generałem Canrobert, mapę Turcji i pracuje z p. d'Haricart, intendentem, sławnym administratorem i organizatorem. Chcąc powiększyć wpływ Francji na półwyspie wschodnim i dać dyrekcyę ludom chrześcijańskim, chce on posłać konsułów do Albanii, Bośni i Hercegowiny. Anglia posłała admirałowi Dundas posilek trzech okrętów. Flota admirała Corry która wyruszyła do Lizbony, może na pierwsze zawołanie być posłana do Stambułu. Tego roku Anglia nie zmienia garnizonów w Indyach, i posyła pulki do Malty i wysp Jońskich. Mówią, że na Malcie ma się rozłożyć obóz sześć tysięcy. Mówią także i powtarzają, że Stany Zjednoczone posła flotyllę do Stambułu.

Jen. Baraguay d'Hilliers, wstrzymał wyjazd kapitana Magnan ze Stambułu. Zapewne chce zatrzymać w swym sztabie tego oficera, znającego dobrze Turcję. P. Magnan nie wróci już na swe dawne stanowisko, bo obraził Omera baszę, przesyłając przeciw niemu raport do Stambułu. O wejściu części flot sprzymierzonych na morze Czarne, niema dotąd nic pewnego. Być bardzo może, że admirał Dundas zrobi rekonesans w stronę Warny i Suliny, a admirał Hamelin w stronę Trebizondy lub przeciwnie. Jak było do przewidzenia, i położenie Rosyi na morzu Czarnem jest krytyczne. Rosya obronić na niem nie może zasobów, do których przyszła kosztem miliarda. Nawet la Gazette de France żartuje z okoliczności, iż parowiec ks. Menszykowa »Fondroyant« został fondroyé przez garnizon Czekfetilu. Dnia 24 t. m.; Szamil i Izmail basza mieli zrobić jednocześnie atak na linię rosyjską. Tę samą funkcję dyplomatyczną, jaką sprawuje Foad Effendi nad Duuajem, sprawuje w Azji Selim basza. W Kars znajduje się już przeważna liczba dezertów. Pułk kozaków formuje się w Stambule. Pułk ten wywrze zapewne wpływ na ludności słowiańskie. Według korespondencji belgradzkiej dziennika Timesa, usposobienie ludu serbskiego ma być jeszcze w znacznej części nie jasne, ale Turcy nie ma się z tej strony niczego obawiać. Jakem się domyslał, wiadomość o ofiarowaniu przez Serbię Turcji 12,000 posiłkowego wojska, jest bajką. Dosyć będzie kiedy Serbia pozostanie ściśle neutralną. Emigranci wołoscy z r. 1848, których porta musiała wydać, wracają do Turcji z Paryża i Londynu. Sultan ma ogłosić firman legalizujący ich pobyt w Stambule. — Rosyanie w Paryżu powstają bardzo na niezdatność generała Danenberg, który według nich, miał wystawić bezzYTECZNE pod Oltenicą na krzyżowy ogień wojsko rosyjskie.

Dzienniki angielskie rozpisują się wiele o wycofaniu pieniędzy rosyjskich z banku angielskiego. Cieszą się one, że bankierowie angielscy nie podjęli się pożyczki rosyjskiej i żywią nadzieję, że Rosyi zabraknie pieniędzy. — Napoleon III. ma mieć zamiar dać powoli całej piechocie karabiny strzelców wincejskich. Będzie to reforma kosztowna, ale ważna w następstwach. — Mówią, że koronacja została wstrzymana dla tego, że pan Kisielew miał odebrać rozkaz nie znajdowania się na niej. Przyczyna zdaje się bardzo wątpliwą. Zapewniają, że papież przybędzie do Paryża dla ukoronowania cesarza. W dzisiejszych okolicznościach jest to rzecz dosyć podobna do prawdy. — Pogłoska o strzale do cesarza, wylęła się widocznie w głowie nieskrupulatnego korespondenta. Przyszła ona do Francji z Belgii. Widziałem onegdaj parę osób poważnych z Fontainebleau, żyjących w świecie, które o tem nic nie wiedziały. Ks. Napoleon nie wyjeżdża do Turynu, aby nie obraził Austrii. Natomiast p. Brenier został posłany do Włoch, dla wymacania pulsu tego kraju na wypadek wojny. — Morganatyczna żona ks. Hieronima, margrabin włoska, jest słabą na oczy. — Cesarz wraca dzisiaj do Paryża. Dnia 2. Grudnia nie będzie balu, ale jakem was dawno o tem zawiadomił będzie recepcja. Dany dworskie nie przywdzieją zapewne ubioru dworskiego aż po koronacyi. Na nowy rok, merowie i radcy municipalni Paryża, udadzą się z powinszowaniem do Tulierów w karetach zbudowanych według dawnego zwyczaju, zarzuconego r. 1789. Będą to karety białe-niebieskie, monumentalne i ozdobione w herb miejski. Prepekt obstałował 28 podobnych karet.

O skojarzeniu tylko la Patrie ogłosiła artykuł, ale podpisany przez podrzędnego redaktora. Szydzi ona jak cesarz ze skojarzenia, i uważa je za rzecz dobrą tylko dla intrygantów i renegatów politycznych. W odpowiedzi na skojarzenie, rząd ma wziąć pod sekwestr dobra hr. Chambord, na które bank gruntowy zaliczył 500,000 pożyczki. Głoszą, że rząd chciał odebrać wynagrodzenie, dane dawnym emigrantom francuskim za restauracyi, lecz że p. Bineau uznał to za rzecz niewykonalną. P. de la Gueronniere, który onegdaj był na obiedzie w Fontainebleau i siedział obok cesarzowej, ma napisać artykuł o skojarzeniu i sprawie wschodniej. Książna Orleańska miała sobie zastrzedz potwierdzenie skojarzenia przez hr. Paryża jak przyjdzie do pełnoletności. Pomimo sztydzenia, rząd zdaje się zaambasowanym przez skojarzenie, z przyczyny wielkiej liczby rojalistów znajdujących się w administracyach. Assemblée Nationale nie o niej niedoniósł z obawy procesu lub przesładowania.

Salony bawią się ucieczką z instytutu St. Denis dwóch uczennic, córek jeneralskich.



Na cholere umarło zaonegdaj 33 osób; onegdaj 80; wczoraj podobno 188. Ostatnia liczba niejest urzędową.

### Włochy.

Turyn, 2. Grudnia. — Głównym wypadkiem w obu dniach ostatnich jest lista kandydatów w dzienniku *Armonia*, pisma tak zwanego stronnictwa austro-jezuickiego, które z wszystkich pism duchownych najwięcej wpływu wywiera. Pomiędzy kandydatami, których zamieszcza w swej liście, znajduje się wiele nazwisk osób, należących do umiarkowanych liberalistów i o których rzeczą jest wiadoma, że głosowali za prawem Siccarda, względem zniesienia sądownictwa duchownego i prawa schrony kościelnej. Jeden z tych kandydatów, Bellono niedawno temu zaprotełował przeciw należeniu do stronnictwa *Armonii*, mimo to dziennik ów zamieścił go na liście kandydatów swoich. Owa okoliczność, tudzież wyznaczenie *Armonii*, że każdego niepodległego i uczciwego człowieka, bez względu na jakiej polityki się przyznaje uważa za wyborczego deputowanego, pokazują, że polityka *Armonii* niepodoba się narodowi. Sześć lat życia konstytucyjnego w Piemontcie musiałoby być kłamstwem, gdyby stronnictwa austriackie, ultra radykalne, *voce della Liberta* i umiarkowane połączyły się. Naszemu zdaniem odniesie zwycięstwo stronnictwo umiarkowane, mimo że stronnictwo liberalne podzielenie jest w obecnej chwili na różne odcienia, z których jedni chcą dawniejszej większości w izbie deputowanych, drudzy większości stanowczej lewicy.

### Turecja.

Konstantynopol, 24. Listopada. — Anglia pracuje tu nad wyjednanie 3chmiesięcznego zawieszenia broni. Wszystkich to niezmiernie tu zafasowało. Lord Redcliffe rozpoczyna tem nową kampanią dyplomatyczną, gdy ludność turecka doszła do najwyższego stopnia egzaltacji przeciw Rosji, gdy Rosja postępowaniem Anglii do żywego została urażoną i przymuszona krokami zaczepnymi Turcji, do ratowania honoru swego broni.

Lord Redcliffe był onegdaj na audyencji u sultana przeszło 5 godzin. Tak długiej audyencji w pałacu sultana nikt tu nie pamięta. Zdaje się, że chciał skłonić sultana do zawieszenia broni na trzy miesiące, ponieważ ministrowie jego odrzucili nowe propozycje Francji i Anglii. Sądzi się, że sultan nie da się podejść dyplomacji, a Turcy lubo wiele winni Anglikom, już im więcej teraz nie dowierzają, bo niemogą pojąć, czego właściwie chcą teraz dyplomaci, kiedy od warunków twardych nie odstępuje. Rosja i nie wyprowadza wojsk z księstw naddunajskich.

Rządowi tureckiemu niepodoba się postępowanie dowódcy oddziału floty tureckiej Muszawera baszy (oficera angielskiego Stada), który krążył z eskadrą swoją po morzu czarnym. Chociaż jest baszą tureckim, odbierał potajemnie rozkazy od lorda Redcliffe, nie zabral fregaty rosyjskiej, która się rozbiła pod Szefkatilem. Owszem pozwolił ją uprowadzić od brzegów tureckich Rosyanom, gdy tymczasem Rosyanie zabrali jeden bryg egipski i jeden mały statek turecki. Co gorsza nawet eskadra niewidziała jeszcze flagi rosyjskiej.

Ponieważ z teatru wojny żadne nowe nienadeszły wiadomości, przeto zdajemy sprawę z usiłowań mocarstw względem przywrócenia pokoju między Rosją i Turcją. *Presse* wiedeńska tak o tem mówi: gabinet angielski pierwszy wystąpił z nową propozycją układów i zapytał, czyli Austria nie zechce w tej mierze przedłożyć nowego projektu pojednawczego. Rząd austriacki oświadczył, że zgadza się na rozpoczęcie konferencji, ale pozostawił Anglii wypracowanie projektu. W skutek tego odebrano na dniu 1. Grudnia projekt wypracowany w Londynie, który ma zamiar ułagodzić portę i nakłonić do zawarcia zawieszenia broni. W projekcie tym oświadczone porcie, że Naj. cesarz Rosji udzielił wiadomości gabinetowi austriackiemu, że nie odrzuci projektu do pokoju.

Dnia 2go b. m. odbyła się pierwsza konferencja pomiędzy lordem Westmorelandem a ministrem spraw zewnętrznych hr. Buol względem tego projektu. Dnia 3. b. m. przystąpili do tych narad w ministerstwie spraw zagranicznych w Wiedniu reprezentanci Francji, Anglii i Prus. Konferencja ta nie uchwaliła jeszcze nic stanowczego, ponieważ pruski poseł oświadczył, że jeszcze nieotrzymał w tej mierze instrukcji. Zasia-

gnięto w tej mierze z Berlina wiadomości w ciągu d. 4. m. na drodze telegraficznej, którą też drogą nadeszły instrukcje tego samego dnia we Wiedniu. Onegdaj więc przyszło do uchwały. Też nocy odeszły nowe instrukcje z odpisem ułożonej noty do cesarskiego internuncjusza do Konstantynopola. Wczoraz z rana (7. b. m.) odesłano do Konstantynopola notę samą, w której mocarstwa nie zbiorowo, ale każde z osobna z oświadczeniem występuje, które brzmi u wszystkich jednakowo. Austr. Kor. z tych wypadków czerpie nadzieję, że pokój będzie utrzymany, bo z nich pokazuje się, iż wszystkie gabinety pragną pokoju, który jest wspólnym interesem Europy. Usiłowania więc Europy, według niej, nie tylko są zgodne co do celu, ale jeszcze w wyborze środków. Tymczasem *Ostdeutsche Post* donosi z Konstantynopola, że wszystkie nadzieje oparte na dyplomatycznych usiłowaniach spełzną na niczem, ponieważ fakta i przyszłość zupełnie inaczej przemawiają, jak dyplomaci.

### Wiadomości handlowe.

Berlin, dn. 8. Grudnia. — Pszenica 82—90 tal., żyto 66—70 tal., jęczmień 50—54 tal., owies 32—35 tal., groch 70—76 tal., rzep zimowy 86—85 tal., rzepik zimowy 85—84 tal., olej rzepiowy 12½ tal., olej lniany 12½ tal., okowita bez beczi 32 tal.

Szczecin, 5. Grudnia. — Pszenica 82—84 tal., żyto 63—66 tal., olej rzepiowy 12 tal., okowita 11½ tal.

Berlin, dn. 9. Grudnia. — Pszenica 82—90 tal., żyto 66—69 tal., jęczmień 50—54 tal., owies 32—35 tal., groch 70—76 tal., rzep zimowy 86—85 tal., rzepik zimowy 85—83 tal., olej rzepiowy 12½ tal., olej lniany 12½ tal., okowita bez beczi 33½ tal.

Szczecin, 9. Grudnia. — Pszenica 83—86 tal., żyto 66—69 tal., olej rzepiowy 11½ tal., okowita 11½ tal.

Gdańsk, d. 8. Grudnia. — Stagnacja handlu zbożowego o jakiej w upłynionym tygodniu czytelnikom naszym donieśliśmy zaczęła już w Anglii występować widocznie objawiającemu się ożywieniu.

Na targu poniedziałkowym było wiele kupujących, wiele ruchu i ogólna opinia o bliskim podniesieniu się cen. — Pogoda tam również nie służy, do silnych przedwczesnych mrozach nadzwyczajne spadły ulew i wszelkie roboty w polu przerwały.

W ciągu tygodnia przybyło do Londynu:

	pszen.	jęczm.	owsa.	żyta.	bob.	i. i. r.	siem.	ln.	rzep.	et. maki.
z kraju	4874.	6098.	4800.	—	1807.	57.	25,602.			
z zagr.	17,992.	4575.	6787.	—	6345.	20,949.	23,720.			

Targi francuskie również z krótkiej stagnacji podnoszą się, a w Marsylii pomimo kolosalnych dowozów ceny zaczęły przybierać.

Targi portowe holenderskie i niemieckie z powodu silnych i przedwczesnych mrozów były niejako w zawieszeniu, a przy obojętnych wiadomościach z Anglii i Francji spekulanci nie chcieli wchodzić w interes.

Na gdańskiej giełdzie z téjże samy przyczyny żadnych nie było transakcji. — Od tygodnia mamy jak na obecną porę silne mrozy. — Wisła stanęła, i oprócz berlinek z towarami i pszenicą wielka masa drzewa uwięzła w lodach.

Kursa zamian. — Londyn 198. Amsterdam 101½. Hamburg 45½. Makowski. Kendzior & Comp.

### Przybyli do Poznania dnia 10. Grudnia.

BAZAR: Schickelanz z Lewitz; Mielęcki z Dobiesławie; hr. Łącki z Posadowa; Koczorowski z Gościeszyna; Niegolewski z Włoskiejewek; Przyłuski z Starkowca.

HOTEL RZYMSKI BUSCHA: Landau z Wrocławia; Löschbrand z Szczecina; Heine z Berlina.

POD CZARNYM ORŁEM: Salfeld z Bułakowa; Nicolai z Golenczewa.

HOTEL DREZDEŃSKI: Schumacher z Berlina.

HOTEL DU NORD: Hr. Żółtowski z Ujazdu; hr. Żółtowski z Niechanowa; Sulczycki z Zbąch; hr. Szółdrski z Skrzynek; Bławiecki z Ujazdu; Skoraszewski z Godorowa.

HOTEL PARYSKI: Gąsiorowski z Zberek; Wagner z Grabowa; Kierski z Brzyzna.

HOTEL BERLINSKI: Tomaszewski z Daków; Lesser z Chodzieża; Freygang z Polskiejewsi.

EICHENER BORN: Cohn z Koronowa.

### Teatr miejski w Poznaniu.

W niedzielę dnia 11. Grudnia, z zniesieniem abonamentu: **Tell**. Wielka opera w 4 aktach Rossiniego.

W poniedziałek dnia 12. Grudnia, z zniesieniem abonamentu, trzecie przedstawienie panów Zygmunta i Rode:

Pierwszy oddział: Cuda nieba z gwiazdami.

Drugi oddział: Architektoniczne i krajo-brazowe przedstawienia z tężniejszości.

Trzeci oddział: Optyczne gry kolorów i linii.

Poprzedzi: **Po angielsku**. Komedya w 2 aktach, przez C. A. Görner.

W poniedziałek dnia 12. Grudnia o 7mej wieczorem wykona tutejsze towarzystwo śpiewu w sali Bazarowej:

### Mszę żałobną Mozarta,

nieśmiertelnego mistrza, co do muzyki kościelnej największe dzieło. Bilety po 3 Złp. w cenie subskrypcyjny w księgarniach Żupańskiego i Mittlera, przy kassie po 4 Złp. Dochód będzie na cel pobożny.

Poznań, dnia 8. Grudnia 1853.

Dyrekcya Towarzystwa Śpiewu.

Rother. Klemens Schön.

### Księgarnia N. Kamińskiego & Spółki

poleca na zbliżającą się **gwiazdkę** dobór książek polskich, francuskich i niemieckich. W dwóch szczególnie pierwszych językach doszły nas świeże nadsyłki pism dla młodzieży z pięknymi rycinami w ozdobnych oprawach, a po cenach stosunkowo bardzo niskich. Książki rozliczne do nabożeństwa mamy w oprawach Paryskich, Brukselskich, Berlińskich i Poznańskich.

### AUKCYA.

W poniedziałek dnia 12. Grudnia r. b. przed południem od godziny 9. sprzedawać będą przez publiczną licytację najwięcej dającemu i za gotówkę w lokalu aukcyjnym pod Nr. 18. Szerokiej ulicy:

**różne meble mahoniowe, brzo-zowe i inne,**

jako to: szafy, stoly, krzesła, komody, gotowalnie, otomany, **biórko mahoniowe, wielkie lustra** i t. d., jako też **noże stołowe, kuchenne i scyzoryki**, kompletny lexikon konwersacyjny Dr. Wolffa, **trzy tercerole, gumowe szelki, lampy** i wiele innych przedmiotów gospodarskich.

Lipschitz, Król. Kommissarz aukcyjny.

Na wielkiej sali Bazaru dane będą bezpłatne dwa Bale, dnia 22. Stycznia i 12. Lutego r. p. Bal płatny, na cele dobroczynne, po 1 Tal. za bilet, dnia 26. Lutego r. p. Na salce koła Towarzystwa dwa wieczorki z tańcami dnia 15. i 29. Stycznia r. p. Kolacja wspólna dnia 5. Lutego r. p. po 15. Sgr. i obiad wspólny dn. 19. Lutego r. p. po 1 Tal. za nakrycie.

Poznań, 6. Grudnia 1853.

Dyrekcya koła Towarzystwa.

Walne zebranie Ligi Polskiej powiatu Średzkiego odbędzie się dnia 15. Grudnia r. b. o godzinie 11. przed południem w Pobiedziskach. Przedmiotem obrad pomiędzy innymi będzie podział funduszu w przeszłym roku uzbieranego, oraz obmyślenie dalszych środków celem utrzymania sierót pocholerycznych.

Ważność tego przedmiotu każe się spodziewać gorącego udziału i liczne go zgromadzenia, na które tak członków Ligi Polskiej jako też chcących przystąpić zaprasza Dyrekcya.

**Oryginalna Frankenfeldska owieczarnia zarodowa w Skórzcu pod Poznaniem.**

**Sprzedaz baranów zacznie się dnia 1. Stycznia 1854.**



Dotychczasowy Podskarbi koła Towarzystwa J. N. Leitgeber, kupiec, złożył urząd Podskarbiego koła, w miejsce którego wybrano na Podskarbiego na rok 1854, członka dyrekcji Józefa Lekszyckiego. Szanowni członkowie koła Towarzystwa raczą składki za kwitem tegoż Podskarbiego, do rąk wóznego Pajewskiego opłacać.

Dyrekcya.

Walne zebranie Towarzystwa Pomocy Naukowej w powiecie Średzkim odbędzie się dnia 16. Grudnia r. b. o godz. 10. z rana w lokalu prywatnym kupca P. Łanowskiego, na które Szanownych Członków Powiatu niniejszym zaprasza

Komitet pomocy naukowej powiatu Średzkiego.

Wielka wystawa rozmaitych cukierków u Jana Freundt.

Osie surowe i obtoczone, Szeffle i półszeffle stępłowane, Przedstawki przed piece lane i mosiężne,

Stalowe szczypce i łopatki do tychże, oraz Lampy i znaczny dobór lanych wyrobów jako: krzyży, lichtarzy, ciężarków do listów itp. poleca Szanownej Publiczności handel żelaza

**A. Sypniewskiego**

w Poznaniu, w domu narożnym przy starym Rynku i Wronieckiej ulicy Nr. 92.

## Wystawę na Gwiazdkę

poleca Cukiernia

**Albina Gruszczyńskiego**  
Garbary Hotel Hamburski.

### !! Leokadya Gruszczyńska !!

poleca przy nadchodzącej gwiazdce, wybór pięknie strojonych lalek, sakiewek, rannych czapek i czepeczków, także wiele innych artykułów, mogących służyć na podarki gwiazdkowe. Ulica Wodna Nr. 52.

**J. N. Leitgeber**

poleca kłę **wybornego** biał. araku po 4 Złtp., **prawdziwie przedni** kwiat czarnej herbaty font po 3 Tal., wanili po 12 Tal., łót po 3 Złtp., świeżych sardeli po 6 sgr., tudzież wybór tak wódek jako i likworów **istotnie gdańskich** obok ziel. i biał. Jawa kawy po 8 sgr., **smacznej parowej** po 9 i 10 sgr., przed. cukru po 5 sgr., czysto wybier. rodzenków po 5 sgr., **najczysts. raf.** oleju po 4 sgr., **różnych innych** towarów kolonialnych.

Sprzęty zupełne do urządzenia szynkowni tudzież i inne sprzęty są do sprzedania przy ul. Ślósarskiej pod Nr. 6. u gospodarza domu.

Bardzo mało używana prawie nowa Landara stoi z polecenia do sprzedania u powoźnika **W. Szczepańskiego** wielkie Garbary Numer 4.

Ponieważ zaci ni obywateli z sąsiedztwa rozebrali owce zgorzałego Dominium **Mystki** na zimowanie, przeto owce te nie będą sprzedane.

**Herbata.**

Przednią i najprzedniejszą herbatę kawawanową poleca **Teodor Baarth** przy Szewskiej ulicy Nr. 20.

Najlepsze Monachijskie świece (Milly-Kerzen) polecam po umiarkowanych cenach

**Teodor Baarth** przy Szewskiej ulicy Nr. 20.

**Dla gospodarzy.**

Zlecenia na Peruńskie guano i Amerykańską kukurydzę podejmuje

**Teodor Baarth** przy Szewskiej ulicy Nr. 20.

## Uwiedomienie, tyczące się lnianych towarów **T. Schiff,**

stary Rynek Nr. 47.

Wpode handlu pana Liszkowskiego sprzedają dobre i rzeczywiste płótno w najlepszych gatunkach, od najtańszego aż do najcieńszego towaru, podobnie obrusy stołowe, gotową bieliznę i wszelkie do tego przedmiotu należące towary, po cenie najniższej. Za prawdziwość płótna mojego daję ze siebie wszelkie zarczenie i obowięzuje się, gdyby kupujący w zakupionym towarze najmniejszą przyganę znaleźli, odebrać takowy każdego czasu bez wszelkich zatargów.

**Królewiecki marcypan** otrzymał **Jakób Appel.**

Od dnia dzisiejszego sprzedają najpiękniejszego, twardego i białego cukru funt po 4½ sgr.

**Izydor Busch,**

Wilhelm. ul. Nr. 8. pod Złotą kotwicą.

**Drugą nadséłkę świeżego Astrachańskiego kawiaru w dużych ziarnkach i świeżo wędzone Elb. łososie otrzymał**

**Izydor Busch.**

## == Kukurydze ==

tak żółtą wirgińską, jako też białą amerykańską **prawdziwie z roku 1853.** sprowadzoną na własny rachunek. Posiadamy już próby takowej i sprzedawać będziemy na liwerunek w cenach takich, aby wszelkiej konkurencyi zapobiedz.

Poznań w Grudniu 1853.

**Bracia Auerbach.**

**Aukcyja konia.**

W piątek dnia 16. Grudnia r. b. przed południem o godzinie 11. sprzedać będę publicznie najwięcej dającemu za gotówkę rosłego karego ogiera Meklemburskiej rasy.

**Lipschitz,** król. komisarz aukcyjny.

**Stralundskie karty do gry** z fabryki Dieckmanna i Spółki są zawsze do nabycia u

**Izydora Appel jun.,**

**HERBATE,**

piękną i najpiękniejszą karawanową, także żółtą i inną Wschodnio-Indyjską herbatę, polecają po cenach tanich odpowiednich gatunkowi

**W. F. Meyer & Comp.,**

plac Wilhelmowski Nr. 2.

Donoszę Szanownej Publiczności, iż na nowo zaopatrzylam skład mój rozmaitemi ubiorami dla dzieci, a mianowicie ładnymi kapelusikami pilśniowymi, gumowemi galoszami

**Henryetta Schulz,**

naprzeciw Ziemstwa, ul. Fryder. Nr. 32.

## Herbata.

Handel podpisanego ma zaszczyt zwrócić uwagę na swój uporządkowany skład

**herbaty karawanowej i Wschodnio-Indyjskiej,**

który wszelkie ulubione zielone i czarne gatunki obejmuje; wszystkie herbaty są tak przednie i tanie, iż w każdym względzie zadosyć uczynią.

**Jakób Appel.**

**Arak z Batawii,**

**rum z Jamaiki,**

**rum z St. Croix i Kuby,**

**w wybornych prawdziwych gatunkach poleca**

**G. Bielefeld,**

przy rynku Nr. 87.

Na nadchodzące święta **Bożego narodzenia** polecamy do **wyboru na podarunki** nasz licznie zaopatrzony skład **towarów złotych i srebrnych.**

**Rehfeld & Keyl.**

Poznań, Wilhelm. ul. 13. obok Banku.

Cukiernia i fabryka karmelków A. Szpingiera naprzeciw zegaru pocztowego poleca na nadchodzące święta swój znaczny skład rozmaitych marcypanów, cukrów, kandyzowanych owoców, Paryskich i innych karmelków, jakoteż wiele innych gatunków smacznych cukierków.

**Wapna palonego** można zużół do stać po cenach umiarkowanych w podpisanym Dominim. Sprzedaje się w małych jako i znaczniejszych częściach, oraz przyjmujemy zamówienia na wiosnę.

**Dominium Ostrowiecko** pod Dolskiem.

August Steiner z Chemnitz w Saksonii poleca na tutejszy jarmark Bożego Narodzenia swój dobrze zaopatrzony skład warsztatową robotą i na igliczkach sporządzonych towarów wełnianych i bawełnianych, jako to: kaftaniki, gatki, pończochy, rękawiczki i inne rozmaite tego rodzaju rzeczy zimowe i latowe, przyrzeka oraz przy rzetelnej uzłudzie jak najtańsze ceny i uprasza o łaskawe względy.

Miejsce sprzedaży jest w rynku naprzeciw cukierni Pana Hundt i obok budy rękawicznika Pana Juliusza Witt.

**Gorsety z najlepszych rękodzielni oddaje po cenach Berlińskich**

**M. Lekszycka**  
w Bazarze.

## WIELKA WYSTAWA

!!! na gwiazdkę !!!

Zeszłoroczna wystawa, która tak znaczną ilość zwolenników pomiędzy Szanowną Publicznością znalazła, ośmieliła mię do urządzenia takowej i w tym roku Dolożyłem wszelkich staran przy zakupywaniu, aby każdy przedmiot zalecał się gustem najwyszukańszym, trwałością wyrobu i miernością cen. Wybór jest tak znaczny, iż można dla każdego stanu, wieku i płci, znaleźć stosowny podarek od najniższej ceny, aż do kilkudziesięciu talarów wartości. Znaczną część przedmiotów galanteryjnych sprowadziłem wprost z Paryża i Londynu.

Jako tani i stosowny podarek dla dzieci polecam szczególnie:

½ tuzina zeszytów z pięknego papieru,  
1 brudnopism gruby,  
1 tuzin stalowych piór angielskich,  
1 trzonek do piór,  
1 tuzin dobrych ołówków,  
1 zeszyt do rysunków z kolorowymi bibulkami,  
1 kawałek gumy,  
1 pugilaresik bardzo pięknie i mocno oprawny,

Przedaż trwa codziennie do godziny 9ej wieczorem przy rżęsim oświeetleniu.

**P. Przespolewski w Poznaniu,**

Ulica Wrocławska Nr. 14., obok cukierni Pana Pfitznera.

15. 1. 14. 9. 2. 17. 16 18. — 16.

Stan Termometru i Barometru, oraz kierunek wiatru w Poznaniu.

Dzień	Stan termometru		Stan barometru.	Wiatr
	najniższy	najwyż.		
28. Listop.	— 3,5°	— 1,0°	27" 10, 8"	Póln. zach.
29. "	— 4,0°	— 0,7°	27" 11, 0"	Póln. zach.
30. "	— 4,0°	— 1,3°	27" 11, 9"	Wschodni.
1. Grudn.	— 3,0°	— 1,0°	28" 3, 0"	Poludn. w.
2. "	— 3,0°	— 2,3°	28" 3, 2"	Poludn. w.
3. "	— 5,2°	+ 2,0°	28" 0, 0"	Wschodni.
4. "	— 5,6°	— 0,0°	27" 0, 5"	Poludn. w.

Kurs giełdy Berlińskiej.

Dnia 9. Grudnia 1853.	Sto-pa pCt.	Na pr. kurant	
		papie-rami.	golo-wizna.
Pożyczka rządowa dobrowolna.....	4½	100½	—
dito z roku 1850.....	4½	—	100½
dito z roku 1852.....	4½	—	100½
Oblięi dłuęu skarbowego.....	3½	—	92
dito premiów handlu morskiego...	—	—	—
dito Marchii Elektoralnej i Nowej..	3½	—	89½
dito miasta Berlina.....	4½	—	101
Listy zastawne Marchii Elekt. i Nowej	3½	—	97½
dito Prus Wschodnich...	3½	—	94½
dito Pomorskie.....	3½	98	—
dito W. X. Poznańskiego..	4	—	104
dito W. X. Pozn., nowe..	3½	97	—
dito Szląskie.....	3½	—	97½
dito Prus Zachodnich...	3½	—	94½
Bilety rentowe Poznańskie.....	4	—	98½
Louisdory.....	—	—	109½
Akcje kolei żelaznej Starog. Poznańsk.	3½	—	91½